

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Yleisradion hallintoneuvoston kertomus eduskunnalle yhtiön toiminnasta vuonna 2015

JOHDANTO

Vireilletulo

Yleisradion hallintoneuvoston kertomus eduskunnalle yhtiön toiminnasta vuonna 2015 (K 7/2016 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- puheenjohtaja Kimmo Kivelä, Yleisradion hallintoneuvosto
- päällikkö Jyri Kataja-Rahko, Yleisradio
- johtaja Ismo Silvo, Yleisradio

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä. Valiokunta ottaa tässä mietinnössään kantaa vain Yleisradion hallintoneuvoston toimintavuotta 2015 koskevassa kertomuksessa esille tuotuihin seikkoihin eikä ota tässä yhteydessä kantaa yleisemmin Yleisradio Oy:n toimintaan tai sen kehittämiseen. Valiokunta painottaa käynnissä olevan parlamentaarisen työryhmän roolia arvioitaessa jatkossa Yleisradion julkisen palvelun tehtävää ja muuta toimintaa sekä rahoitusta. Yleisradion hallintoneuvoston kertomus 2015 on kattavasti ja laadukkaasti laadittu.

Yleisradio on eduskunnan alainen mediatoimija, jonka tiedonvälityksen ja muun toiminnan riippumattomuutta ja luotettavuutta pidetään tärkeänä tasapuolisen tiedonvälityksen, sananvapauden ja kansanvallan tukemisen kannalta. Valiokunta pitää tärkeänä, että näiden seikkojen toteutumiseen kiinnitetään jatkossakin erityistä huomiota. Yleisradiolla on keskeinen merkitys suomalaisen luovan mediasisältöliiketoiminnan elinvoimaisuudelle ja kehittämiselle sekä oman ohjelmatuotantonsa kautta että muiden kotimaisten ohjelmatuottajien sisällön hankkijana. Valiokunta pitää hyvänä, että Yleisradio painottaa strategiassaan laadun merkitystä määrän sijasta.

Media-ala on keskellä murrosta, jossa kansainvälinen kilpailu on kovaa, mediasisältöjen kuluttajien käyttötavat muuttuvat ja jakelukanavat monipuolistuvat. Tässä ympäristössä sekä Yleisradio että kaupalliset mediamarkinoiden toimijat joutuvat etsimään omaa rooliaan ja myös keskinäistä suhdettaan mediatarjonnan kentässä. Suomalaisen median keskeinen tulevaisuuden haaste tulee

Valiokunnan mietintö LiVM 19/2016 vp

olemaan se, miten säilyttää kotimaisen median ja sisällöntuotannon kannattavuus ja kilpailukyky kansainvälisesti kilpailluilla markkinoilla.

Kertomuksen mukaan myös Yleisradio on tämän kehityksen myötä siirtänyt sisältöjen painopistettä verkkopalveluihin. Valiokunta pitää kansallisesti arvokkaiden arkistojen digitointihanketta ja siihen panostamista erittäin tärkeänä. Valiokunta kiinnittää huomiota myös verkkopalveluiden helppokäyttöisyyden kehittämisen tarpeeseen sekä palvelujen esteettömyyden että yleisen käytettävyyden kannalta.

Kertomuksen mukaan kansalaiset luottavat edelleen Yleisradioon, ja sen julkisen palvelun ohjelmistojen tavoitavuus on hyvä. Yleisradion arvoa mittaavan tutkimuksen mukaan valtaosa vastaajista katsoi Yleisradion onnistuneen julkisen palvelun tehtävässään vähintään melko hyvin. Valiokunta pitää näitä kyselytuloksia hyvänä saavutuksena tämänhetkisessä mediakentässä.

Euroopan unionin asioiden uutisointi. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että Euroopan unionia koskevaa uutisointia ja tämän uutisoinnin näkökulmien monipuolisuutta on tarpeen lisätä ja kehittää. Kansallisesta lainsäädännöstä huomattava osa perustuu EU-tason sääntelyyn, ja tämän vaiheen päätösten merkitys korostuu muutoinkin kaiken aikaa. Kansallisilla päättäjillä ja kansalaisilla on näin ollen aiempaa korostuneempi tarve saada laadukasta tietoa EU-tason tapahtumista jo mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Kielet ja erityisryhmät. Julkisen palvelun tehtävän määritelmässä edellytetään suomen- ja ruotsinkielistä väestöä kohdeltavan yhtäläisin perustein ohjelmatoiminnassa. Tämän lisäksi ohjelmaa tulee tuottaa myös saamen, romanin ja viittomakielisinä sekä soveltuvin osin myös maan muiden kieliryhmien kielillä. Yleisradion ruotsinkielisellä toimituksella ja Yle Sápmilla on erittäin tärkeä rooli ruotsin ja saamen kielten sekä kulttuurin säilymisen ja edistämisen kannalta.

Yleisradion vähemmistö- ja erityisryhmille suunnatut ohjelmat ja palvelut ovat tärkeä osa julkista palvelua, koska niiden kysynnän kokonaismäärä ei houkuta kaupallista sektoria tarjoamaan näitä palveluja. Erilaiset tekstityspalvelut, selkokielliset ohjelmat sekä viittomakieliset tai kuvailutulkaukset ovat hyvin tärkeitä näitä palveluja tarvitseville kansalaisille. Valiokunta pitää hyvänä, että hallintoneuvoston kertomuksen mukaan Yleisradio on pystynyt kehittämään näitä palveluja kertomusvuonna. Valiokunta pitää kuitenkin erittäin tärkeänä, että erityisryhmien tarvitsemia palveluja kehitetään edelleen kattavammiksi ja monipuolisemmiksi.

Aluetoimitusten merkitys. Valiokunta korostaa Yleisradion alueellisen televisio- ja radiotoiminnan sekä erityisesti alueellisen uutis- yms. ohjelmatuotannon merkitystä monipuolisen ja kattavan alueellisen tiedonvälityksen takaajana ja alueellisen identiteetin vahvistajana.

Valiokunta toivoo, että toteutettu alueellisten tv-uutisten studiolähetysten keskittäminen edistää kertomuksen mukaisesti mahdollisuutta tuottaa entistä kohdennetumpia alueellisia uutislähetystiä ja antaa aluetoimituksille lisää mahdollisuuksia keskittyä paikallisen journalistisen sisällön tuottamiseen. Valiokunta pitää aluetoimitusten jakoa koskevia uudistuksia ja toimitusten määrän lisääntymistä hyvänä kehityksenä. Uusina aloittivat Lapin ja Pirkanmaan uutiset, kun Hämeen ja Pohjois-Suomen uutiset jaettiin kahdeksi uutisalueeksi.

Valiokunnan mietintö LiVM 19/2016 vp

Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille, että Yleisradion aluetoimitusten nimet ovat uudistuneet siten, että aluetoimitusten nimissä käytetään uudistuksen myötä sitä paikkakuntaa, missä toimitus sijaitsee, eli käytännössä toimituksen sijaintikaupunkia. Esimerkiksi Yle Etelä-Karjala muuttui nimeltään Yle Lappeenrannaksi. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan nimiudistuksella ei ole vaikutuksia ohjelmasisältöihin tai alueelliseen toimintaan muutoin, mutta osalle kansalaisista on syntynyt vääränlainen kuva nimenmuutoksista.

Valiokunta korostaa, että alueelliselle ohjelmatuotannolle ja alueellisesti päätettävälle ohjelmasisällölle on olemassa selkeä tarve, ja sen tulee säilyä vahvana valtakunnallisen toiminnan rinnalla.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy kannanoton kertomuksen K 7/2016 vp johdosta.

Valiokunnan kannanottoehdotus

Eduskunnalla ei ole huomautettavaa kertomuksen johdosta.

Helsingissä 9.6.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ari Jalonen ps
varapuheenjohtaja Mikko Alatalo kesk
jäsen Katja Hänninen vas
jäsen Jyrki Kasvi vihr
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Susanna Koski kok
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Mats Löfström r
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Outi Mäkelä kok
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Markku Pakkanen kesk
jäsen Satu Taavitsainen sd
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk
jäsen Mirja Vehkaperä kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

Valiokunnan mietintö LiVM 19/2016 vp

valiokuntaneuvos Juha Perttula